НАУКА І НАВЧАННЯ

Урядовий Вісник

Головного Відділу Науки і Навчання у Правлінні Генеральної Губернії

Друк і наклад: Zeitungsverlag Krakau-Warschau C-ка з об. відп., Krakau, Poststrasse 1. Річна пренумерата платна згори за посередництвом шкільних урядів.

Річник 1. Червень 1944. Зошит 4.

Зміст:

ДЕКРЕТИ

До Пана Губернатора

Області **Краків, Варшава, Радом, Люблин і Галичина у Львові,**

Відділ Науки і Навчання.

23

Збірка лікувальних зел і старих матеріялів, годівля шовкопрядки і бджіл у календарному році 1943.

Wiss. I 742 G

Краків, 8. травня 1944

У зв'язку з моїм декретом з дня 16. квітня 1943. I G 422, оповіщеним в Урядовім Віснику Наука і Навчання 1943. 3. зошит, подаю нижче до відома висліди збірки лікувальних зел і старих матеріялів, як також і годівлі шовкопрядки та бджіл у календарному році 1943. Поодинокі висліди досягнення значно вищі як у 1942. році і вони свідчать про велику пильність усіх учительських сил і учнів, що брали участь у збірках і годівлях. Передбачені мною окремі премії за найвищі досягнення розділяться в найближчому часі. Всім, що також у минулому році ревно співпрацювали при досягненню тих вислідів, висловлюю подяку і признання та одночасно цим закликаю далі побільшати ці осяги в календарному році 1944. Панове Губернатори, Відділи Науки і Навчання, мають до 1. 3. 1945. подати мені докладне звідомлення про висліди цьогорічних збірок, а до 1. 8. 1944. слід надіслати мені коротке тимчасове звідомлення про стан збірок. Окружні старости мусять дати звідомлення Панам Губернаторам завсіди найпізніше місяць наперед.

Зіставлення вислідів

Віддано й потверджено відбір:	Краків*)	Варшава	Радом	Люблин	Галичина**)	1943 разом	1942 разом
1. Висушені лікувальні, запашні і корінні рослини	126 024 кг	23 937 кг	105 686 кг	126 130 кг	93 487 кг	475 264 кг	316 639 кг
2. Каштани, жолуді	115 726 „	55 671 „	36 929 „	54 300 „	31 782 „	294 408 „	147 179 „
3. Кокони шовкопрядки	3 056 „	3 225 „	1 565 „	1 439 „	4 021 „	13 306 „	6 951 „
4. Насіння	772 „	779 „	57 „	252 „	173 „	2 033 „	15 „
5. Маточні ріжки (спориш)	309 „	—	—	13 „	31 „	353 „	—
6. Залізо, чавун і залізний лім	248 336 „	106 095 „	465 891 „	67 231 „	137 460 „	1 025 013 „	624 483 „
7. Мідь, мосяж, цина і цинк	403 „	—	6 371 „	1 291 „	—	8 065 „	41 965 „
8. Старий папір	97 791 „	12 335 „	53 542 „	43 841 „	28 083 „	235 592 „	37 370 „
9. Ганчір'я	9 240 „	2 538 „	15 592 „	6 044 „	3 210 „	36 624 „	16 713 „
10. Кості (висушені)	2 644 „	3 460 „	24 422 „	2 617 „	2 242 „	35 385 „	2 386 „
11. Пляшки	98 960 шт.	23 560 шт.	61 664 шт.	26 040 шт.	—	210 224 шт.	180 511 шт.
12. Побите скло	19 837 кг.	5 556 кг	87 573 кг	9 495 кг	—	122 461 кг	—
13. Ґума	74 „	—	590 „	8 „	—	672 „	—
14. Шкіра	—	—	—	20 „	—	20 „	—
15. Бджільний мід	—	—	2 751 „	—	—	2 751 „	—
16. Ягоди	6 524 „	123 „	—	—	—	6 647 „	—
Разом видано:							
кілограмів	630 736	213 719	800 969	312 681	300 489	2 258 594	1 193 701
штук	98 960	23 560	61 664	26 040	—	210 224	180 511

*) Крім округи Сянік. **) Часткові висліди.

Програма навчання семінарій для дитячих виховниць

Wiss. I 9360/44-U Краків, дня 31. травня 1944

У долученні подаю Вам до відома програму навчання семінарій для дитячих виховниць із українською мовою навчання, за якою слід учити в шкільному році 1944/45.

Розклад годин

Число	Предмети	Кількість годин
1.	Релігія	1
2.	Українська мова	3
3.	Німецька мова	3
4.	Наука про виховання і психологія	4
5.	Наука про звання	3
6.	Наука про дитячу літературу	1
7.	Суспільна опіка	1
8.	Дитячі ігри і дитяча праця	2
9.	Природознавство	1
10.	Руханка	2
11.	Наука про здоров'я	3
12.	Хатні і ручні роботи	3
13.	Практичні роботи	3
14.	Рисування і формування	2
15.	Музичне виховання	2
16.	Дитячий садок, світлиця і захист	6
	Разом	40

Релігія

(1 година)

Духовий світ дитини, її душа і спроможність розумового сприймання. Метода, якою слід подавати дітям навчальний матеріял.

Бог — Небесний Отець. Бог бачить, чує і знає все. Він за добре нагороджає, а за зле карає.

Народження Христа. Його життя і діяння. Ісус любить діти. Свят-вечір.

Розп'яття і воскресення Ісуса. (Заввага: Кожний пункт дає матеріял для особливої релігійної гутірки).

Дитячі молитви. Релігійні пісні.
Свята і церковні святкові дні в парохії.
Церква (Божий дім). Поведінка в церкві.

Релігійно-етичні оповідання з українських періодичних друкованих журналів: „Наш Приятель", „Світ Дитини", „Місіонар".

Госпітації і вправи майбутніх виховниць, головно під кінець шкільного року.

Українська мова

(3 години)

Повторення й поглиблення набутих у народній школі відомостей з української мови.

Виховання у правильній вимові звуків із поясненням функцій мовних органів при вимові поодиноких голосівок і приголосівок української літературної мови.

Правильний наголос.
Найважніші правила в науці про звукозміни, словотвір і словозміни (форми).
Просте і просте поширене речення, складне речення.
Вправи в правописі і ставленню розділових знаків.
Виголошування віршів і прозових статтей (уступів).
Письмові вправи.

Письменство:
Значення введення християнства для розвитку культурного життя в Україні. Козацькі думи. Зворот письменства до народної творчости.

Лектура:
„Слово про Ігорів похід" (у вийнятках)
„Думи" у виборі
І. Котляревський: Енеїда
Гребінка: Сатири
Глібів: Байки
Квітка-Основяненко: Маруся
Шашкевич: Русалка Дністрова
Т. Шевченко: Сон, Кавказ, малі вірші
М. Вовчок: Інститутка
І. Франко: І. Вишенський, Захар Беркут
І. Франко: Лис Микита
Л. Українка: „Давня казка" у виборі.

Німецька мова

(3 години)

Повторення й поглиблення набутих у народній школі відомостей з німецької мови.

Найважніші правила у науці про форми (словозміну) і речення.

Правильна вимова. Заучування напам'ять мовних зворотів, виголошування вибраних віршів. Правописні вправи.

Гарне читання з особливим зважанням на вимову перезвуків (умлявт-ів), на протяжність і проковтування складів.
Повторювання оповідань і опис переживань.
Лектура німецьких казок.

Наука про виховання і психологія

(4 години)

Виховання як первісна функція людського спільнотного життя. Основне завдання і мета виховання в загальному і зокрема в дошколоповинному віці.

Психологічні основи виховання. Душа і тіло, їх обопільне відношення. Розвиток сприймальної спроможности в загальному і в дитини. Пам'ять, почуття, воля в загальному, зокрема в дитини у дошколоповинному віці. Фантазія, уявлення, увага і її розвиток у дитини. Мислення, осуди, поняття, розвиток інтеліґенції дитини. Характер і темперамент — та їх формування.
Трактування дитячих хиб.

Форми виховання. Ідеї виховання дошкільних дітей у історичному розвитку. Дошкільний рух у Німеччині і в Україні.
Виховні засоби в загальному, зокрема щодо дітей у дитячому садку.
Вправи в обсервуванню дітей.

Наука про звання

(3 години)

Становище дитячого садка серед носіїв виховної системи.
Розвиток і організація дитячого садка. Форми дитячих садків.
Діловодство і фінансування. Подання основ рахункового навчання, що потрібні як вступні відомості до книго- і діловедення.
Організація педагогічної роботи в дитячих садках. Відкриття дитячого садка. Перші дні в дитячому садку. Заняття дітей підчас погідних днів і в часі злої погоди. Прилюдні імпрези.
Методика занять у дитячому садку, їх ціль, вибір і плянування. Денник занять, місячні звіти. Провідниця в дитячому садку.

Суспільна опіка

(1 година)

Основне поняття суспільної опіки.
Головні завдання суспільної опіки. Робочі й організаційні Форми суспільної опіки при Українських Допомогових Комітетах.

Трудніші у вихованню діти і трактування їх.
Співпраця дошкілля з батьківським домом.
Батьківські комітети.
Звичаї, обичаї і народна ноша.

Наука про дитячу літературу

(1 година)

1. Методика і техніка мистецького читання. Вибір творів для прочитання перед дітьми, відповідний до виховної мети і дитячих зацікавлень.

2. Колективна й індивідуальна праця виховниці над розвитком мови:
а) оповідання дітей як один із найкращих засобів розвитку мови у дітей,
б) казки, байки й оповідання, — зміст і видвигання виховного моменту,
в) інсценізування і драматизування.
Роля виховного розвитку і зміцнення ініціятиви у дітей.
Заучування віршів, скоромовки, загадки.

3. З історії дитячої літератури. Модерна дитяча книжка. Найважніша дитяча література. Книжки з образками. Вимоги до доброї книжки з образками. Книжки з образками для різних ступенів віку.

Дитячі ігри і дитяча праця

(2 години)

Дитяча ігра:

Роля ігри (забави) в житті дитини й у виховній роботі.
Психологічні основи. Ігра і праця у дитини.
Ігри як праця.
Зазнайомлення учениць із значенням лялькового театру у розвитку мови.
Виховне значення дитячої іграшки (забавки).
Ігра й іграшки з методичного становища. Заучування ігрових пісень.

Дитяча праця:

Самообслуга. Порядок у кутку для іграшок.
Збудження розуміння для іграшок-саморібок.
Праця в городі і плекання рослин.

Природознавство

(1 година)

Природа і дошкільник.
Явища природи, життя тварин і рослин.
Прогулянки і методика проведення.
Обсервування дітьми характеристичних змін у природі у всіх порах року і їх пояснення.
Закладання дитячого городця і квітника. Проведення дитячої праці в городці й у квітнику з різними дитячими групами.
Тваринний світ.
Куток живої природи в кімнаті дитячого садка як засіб до пояснень про тваринний світ.
Дитяча служба нагляду в кутку природи і самостійні обсервації дітей щодо змін у розвитку і рості рослин.

Руханка

(2 години)

Ціль руханки в дошкільництві.
Фізичний розвиток дитини.
Вплив руху на організм дитини.
Методичні вказівки при руханкових вправах. Основна і вихідна постава, поправність рухів, правильна постава, вправи ніг, рамен і тулуба.
Рухливі ігри, ігри з наслідуванням рухів, імпровізовані ігри.
Бігові і м'ячеві ігри та скоки.
Ритміка, рухи за музичним темпом, зміна темпу.
Проведення руханки при ранковій руханці і як основне зайняття.
Руханкові прилади: м'ячі, мішечки з піском, стояки, обручики тощо.

Наука про здоров'я

(3 години)

Анатомія людини. Кістяк, м'язи, нерви, серце, легені, нутрощі, органи травлення.
Розвиткові стадії дитини в дошкіллю.
Гігієна дитини в дошкіллю: Допоміжні засоби, лікарське обслідування.
Розвиток зубів і їх плекання.
Повітряні, соняшні і водні купелі.
Співпраця провідниці дитячого садка з батьками дітей.
Гігієна мешкання: приміщення, подвір'я, город, пісок, глина, рура для водостоку, біжуча вода, кімната для ігор, кухня, кухонний посуд.
Розподіл меблів за їх розмірами.
Гігієна праці і відпочинку.
Суть і завдання поживи. Кількість поживи і поживна вартість за віком дітей.
Гігієна харчу, гігієнічні звички при їді.
Доцільне використання харчових засобів.
Епідемічні недуги в дошкіллі і їх поборювання.
Перша поміч при нещасних випадках. Домашня аптека.
Повітроохорона, поведніка при літунській тривозі і налетах.
Особиста гігієна провідниці дитячого садка.

Хатні і ручні роботи

(3 години)

Роботи доглядання за домом. Основне чищення нашого мешкання: кухні, спальні, житлової кімнати, дитячої кімнати і кімнати для недужих, комори і пивниця. Молі в одежі.
Праця при улаштуванню дитячого садка.
Шиття. Роботи над білизною і одіжжю для немовляти і малої дитини.
Різні роди церування рукою і машиною.
Гачкування і трикотраське виготовлення дитячої одежі.
Найважніші відомості з матеріялознавства. Бавовна і целюльозна вовна.
Нічна одіж дітей.
Вимірчі таблиці для дитячих розмірів (вправи)
Роботи над поправлянням і перероблянням білизни і простої одежі для мами, рідні і для себе самої.

Практичні роботи

(3 години)

1. Праці учениць: учениці виготовляють з паперу, тектури й дерева різні навчальні засоби та іграшки, які мають застосування у їх праці в дит. садку.

2. Творчі іграшки, іграшки-саморібки.
а) Складні іграшки, ліплянки: хусточка, мисочка, кораблик, жабка, шапка, небо і пекло.
б) Іграшки до віддирання.
в) Витискування і у зв'язку з тим розвиток орнаментики.
г) Моделювання з глинозему або плястеліни.
ґ) Іграшки з відпадків.
д) Іграшки з природного матеріялу.

Закінчивши курс, повинна кожна учениця посідати такі навчальні засоби: льото (льотерійка), учбовий засіб для навчання рахунків, по кілька іграшок, концентраційні круги, деякі шабльони до лялькового театру і ляльку в народній ноші.

Рисування і формування

(2 години)

Рисування звичайних плоских предметів із пам'яті і з природи. Основи кольористики при малюванню красками плоско рисованих предметів кольоровими крейдками і фарбами.

Засади орнаментики при складанню, наклеюванню, рисуванню або відрисовуванню та малюванню кольоровими крейдками і фарбами. Зазнайомлення з витисканням і його застосування при орнаментиці.
Друк і накладання написів.

Методика рисування і малювання в дитячому садку. Психологія рисункової творчости дитини. Контроля дитячих рисунків і оцінка ступенів психічного розвитку дітей.

Копіювання образів і обговорювання з дітьми. Копіювання і побільшування образків до казок та оповідань як і малювання кольоровими крейдками і фарбами декоративною відміною і способом.

Музичне виховання
(2 години)

Загальні відомості з музичної теорії і ритміки на основі підручника д-ра Ст. Людкевича.

Плекання людського голосу, а зокрема дитячого голосу. Спів. Методика заучування.

Пісні для дітей (збірник пісень М. Гайворонсього):

Весілля мороза,
Унадився журавель,
Гей, там на горі,
Мишка і котик,
Баба і курчата,
На весні,
Куку,
Мати доню,
Веснянка,
Два півники,
Зозуля,
Кривулька — танок,
Ходить гарбуз — танок,
Ягілочки — танок
Ходить жучок — танок
Коза
Бог предвічний,—
У Вифлиємі,
Нова радість,
Ой сивая,
Боже, вислухай,
Гей у лузі,
У горах грім гуде,
Ще не вмерла.

Пісні для учениць:

Ой, у полі могила,
Віє вітер,
Летіла куля,
Ой впав стрілець,
Ой гай мати,
Журавлі,
Маріє Пренепорочна,
Свят,
Спаситель,
На небі зірка,
Дивная новина,
Добрий вечір тобі.

Для дітей переважають одноголосові пісні, для учениць 2- і 3-голосові.

Гра на якомусь інструменті (фортепіян). Танки при музиці. Рухи за музикою без співу і зі співом.

Значення музичного виховання в дитячім садку.

Дитячий садок, світлиця і захист
(6 годин)

Госпітації у різних захистах. Оглядання приміщення і устаткування дитячого захисту, щоб зазнайомитися зі способом ведення захисту, його діловодством і службовим порядком.

Раз у тиждень госпітування в якомусь зразковому захисті. Обговорювання зайнять і методичні вказівки. Укладання тижневих і місячних плянів занять у дитячому захисті.

Щоденна служба нагляду у захистах. Звідомлення з обсервацій, які призначені для практики у дитячому захисті.

У другому семестрі самостійні зайняття учениць у дитячому захисті під наглядом провідниці і вчительки дитячого захисту.

Закладання характеристик дітей.

25

Формулярі свідоцтв для ненімецьких шкіл

I 907 G Краків, дня 17. травня 1944

Потрібні при кінці цього шкільного року формулярі свідоцтв, приписані моїм декретом I G 907 з дня 22. лютого 1944, мусять замовляти польські народні школи в Державній Друкарні Генеральної Губернії, Варшава, вул. Сангушка 1 (Staatsdruckerei des Generalgouvernements, Warschau, Sanguszkostr. 1), а українські народні школи в Українськім Видавництві, Краків, Райхсштрассе 34.

Замовляти можна звичайним способом як досі, якщо для простішої достави не було б особливо догідним засоблювати школи за громадами. Дозволяю шкільним урядам кожночасно за своїм розсудом видати якнайдоцільніше урегулювання.

Ціни польського формуляра виносять: за кінцеві шкільні свідоцтва по 5 гр., за річне свідоцтво й за посвідку відвідування І кл. народної школи по 10 гр. Ціни українських формулярів свідоцтв залишаються без зміни. Формулярі свідоцтв треба негайно замовляти.

26

Ненімецькі ремісничі школи і школи ремісниць, продовження вишкільного часу

I 890 - B Краків, дня 17. травня 1944

Касуючи свій декрет з 10. 2. 1943. Zl. Wiss. 1527/43 B 321, у порозумінню з Головним Відділом Господарства запоряджую оцим, що час вишколу в ненімецьких ремісничих школах і школах ремісниць продовжується з негайною силою з двох на три роки. Тим то учнів і учениць, які тепер на 2. році вишколу, не слід відпускати при кінці цього шкільного року, тільки далі навчати в царинах приписаного матеріялу. Передовсім слід використати 3. рік вишколу, щоб поглибити вже пророблений матеріял та доповнити недостачі. Якщо йде про вишкіл у варстаті, то треба дбати про те, щоб, щоправда, по змозі багато працювати продуктивно, але щоб через те не занадто потерпів систематично поступаючий вишкіл.

27

Посібний зошит для вчителів природи в ненімецьких народних школах

I 9040 G. Краків, дня 18. травня 1944

Брошуру „Польова управа городини“, яка саме появилась також польською та українською мовами, поручаємо всім учителям природи в ненімецьких народних школах як посібник для підготови для їх навчання. Закуп цієї брошури мусять управильнити шкільні уряди, яким Ви маєте дати вказівки щодо того згідно з моїм декретом I G 9040 з дня 17. 5. 1944.

28

Навчання співу у школі

Wiss. 7459/44 - U. Краків, дня 17. 5. 44

Призначена для народних шкіл з українською мовою навчання книжка І. Гриневецького „Спів у школі“, Українське Видавництво, Краків, допускається цим до шкільного вжитку.

29

Візитаційна виказка

I 571 G Краків, дня 29. травня 1944

Шкільний інспектор Лев Ясінчук, Новий Санч, одержав на основі виказки зі світлиною Відділу Науки і Навчання в Обласному Уряді Краків, Ч. 5307/44, 28. 4. 1944. дозвіл у виконуванню поставлених йому службових завдань візитувати ненімецькі народні школи в окрузі Новий Санч також без супроводу шкільного радника.

5. зошит появиться 1. вересня 1944.